

Otázka: Ústava ČR

Předmět: Společenské vědy, Politologie

Přidal(a): el

- Ústava je nejvyšší právní silou ve státě a ostatní právní normy z ní musí vycházet
- První ústava roku 1920, platila až do roku 1948, poté byla ústava Lidově Demokratická (květen 1948), kterou následovala ústava Socialistická (1960-1993)
- 1.1993 - Ústava České republiky

Skládá se z :

- Preambule - úvod, předmluva, prohlášení a vyjadřuje základní tradice
- Osm Hlav - celkem 113 článků

Hlava I.:

- základní ustanovení - podstata státu

Hlava II.:

- moc zákonodárná - senát, poslanecká sněmovna
- Parlament sídlí v Praze. Poslanecká sněmovna se skládá z 200 poslanců, kteří se volí na 4 roky. Do poslanecké sněmovny může být zvolen občan starší 21 let. Má funkci centra politického rozhodování v oblasti zákonodárné moci.
- Senát má 81 senátorů, kteří se volí na 6 let, každé dva roky se volí 1/3 senátorů. Do senátu může být zvolen občan starší 40 let. Má funkci stabilizující a je protiváhou

poslanecké sněmovně. Pokud by byla poslanecká sněmovna rozpuštěna, zastupuje senát její funkci.

Hlava III.:

- moc výkonná – prezident ČR, vláda
- Prezident se volí vždy na 5 let a může být zvolen maximálně 2x za sebou. Prezidentem se může stát občan starší 40 let. Jmenuje a odvolává předsedu vlády a s ním i další členy vlády, rozpouští poslaneckou sněmovnu, podepisuje zákony, reprezentuje stát, uděluje státní vyznamenání, nelze ho zadržet ani trestně stíhat
- Vláda se skládá z předsedy vlády, místopředsedů a ministrů. Premiéra jmenuje prezident ČR. Je vrcholným orgánem moci výkonné. Může podat návrh zákona o státním rozpočtu.

Hlava IV.:

- moc soudní
- Nejvyšší soud v Brně, Nejvyšší správní soud v Brně, Vrchní soudy v Praze a Olomouci, krajské soudy, městské, okresní, obvodní
- Mezi principy soudnictví patří : nestrannost a nezávislost soudců

Hlava V.:

- nejvyšší kontrolní úřad (nezávislý kontrolní orgán) – kontroluje zacházení se státním rozpočtem

Hlava VI.:

- česká národní banka

Hlava VII.:

- územní samosprávy

Hlava VIII.:

- přechodné/ dodatkové články

Součástí ústavy je listina základních práv a svobod

- Volební systém určuje způsob volby ze strany voliče
 - Většinový volební systém (majoritní) – vítězem se stává pouze jeden kandidát, který zastupuje poté své voliče v daném obvodu. Máme jednokolový i dvoukolový volební systém a v ČR se tímto způsobem volí zástupci do Senátu.
 - Poměrný volební systém (proporční) – kandidát získá určité procento (počet) hlasů, které jsou poté přepočteny na počet mandátů. Tímto způsobem mají šanci na úspěch i menší politické strany a je spravedlivější. V ČR se tímto způsobem volí do Poslanecké sněmovny, zastupitelstev a Evropského parlamentu
 - Smíšený volební systém – část mandátů je obsazována na základě většinového volebního systému, část na základě poměrného volebního systému

- Volby v ČR vyhláší prezident a musí být vyhlášeny nejpozději 90 dní před jejich konáním
- Aktivní volební právo uplatňuje volič a vzniká 18 rokem života
- Pasivní volební právo je možnost být zvolen a liší se věkově dle instituce
- Volební právo mají i lidé žijící v zahraničí
- Pokud se volič zdržuje mimo své trvalé bydliště v době voleb, musí si zřídit voličský průkaz
- Prezident se od roku 2013 volí v přímé volbě a kandidát musí sesbírat 50 tisíc podpisů